

Kurt, Murat (2022). "Amasya Üniversitesi'nde Okuyan Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Sistemi ile İlgili Görüşleri". *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*. Amasya Özel Sayısı, s. 189-213.

AMASYA ÜNİVERSİTESİ'NDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ*

OPINIONS OF STUDENTS STUDYING AT AMASYA UNIVERSITY ON DISTANCE EDUCATION SYSTEM

Doç. Dr. Murat KURT**
Amasya Üniversitesi
muratkurt60@hotmail.com

Öz

Dünyada birçok alanı olumsuz yönde etkileyen Covid-19 salgınından eğitim dünyası da olumsuz yönde etkilenmiştir. Fakat bu olumsuzluklara rağmen Türkiye'deki diğer üniversiteler gibi Amasya Üniversitesi de oldukça kısa sürede uzaktan eğitim sistemine geçmiştir. Uzaktan eğitim sistemi sürecinde Amasya Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi altyapısı, uzaktan eğitim sisteminde eğitim veren öğretim elemanları, uzaktan eğitim sistemi ders içerikleri ve uzaktan eğitim sistemi ile verilen yabancı dil eğitimi hakkındaki görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi amacıyla 15-19 Şubat 2021 tarihleri arasında 9912 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen anket ve 10 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen görüşme ile öğrencilerden veri elde edilmiştir. Veri analizinde karma açıklayıcı analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminden memnun

* Bu makale Amasya Üniversitesi SEB-BAP 20-0211 No'lu proje kapsamında desteklenen çalışmanın verilerinden üretilmiştir.

** ORCID: [orcid.org/ 0000-0003-1155-9339](https://orcid.org/0000-0003-1155-9339)

oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sisteminin altyapısının, uzaktan eğitim sisteminde eğitim veren öğretim elemanlarının, uzaktan eğitim sistemi ders içeriklerinin ve uzaktan eğitim sistemi ile verilen yabancı dil eğitiminin yeterli olduğu ortaya çıkmıştır. Fakat özellikle online sınavların anket sonucuna göre iyi düzeyde adil olduğu sonucu çıksa bile görüşmeye katılan öğrenciler adil olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca ders esnasında sistemsel sorun yaşadıklarını da belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: COVID-19 salgını, Uzaktan eğitim, Amasya Üniversitesi.

Abstract

The education world has also been adversely affected by the Covid-19 epidemic, which has negatively affected many areas in the world. However, despite these negativities, Amasya University, like other universities in Turkey, switched to the distance education system in a very short time. In order to determine the views of the students studying at Amasya University about the distance education system infrastructure, the instructors who provide education in the distance education system, the course contents of the distance education system and the foreign language education given by the distance education system, data were obtained from the students through the survey conducted with the participation of 9912 students between on February 15-19 2021 and the interview with the participation of 10 students. A mixed exploratory analysis method was used in the data analysis. According to the results of the research, it was revealed that the students were satisfied with the distance education system. In addition, it has been revealed that the infrastructure of the distance education system, the teaching staff in the distance education system, the course contents of the distance education system and the foreign language education given by the distance education system are sufficient. However, even if it was concluded that the online exams were fair at a good level according to the survey results, the students who participated in the interview stated that it was not fair. They also stated that they experienced systemic problems during the lesson.

Keywords: COVID-19 pandemic, Distance education, Amasya University

Giriş

İlk korona virüs vakaları, 31 Aralık 2019'da Çin'in Hubei Eyaletindeki Wuhan şehrinde gizemli zatürre vakaları tespit edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Hastalıklara neden olan bu virüs, 7 Ocak 2020'de, yeni bir korona virüs (2019-nCoV) olarak tanımlanmıştır ve hastalık daha sonra WHO (World Health Organization) tarafından Covid-19 olarak adlandırılmıştır. Çin'in Wuhan bölgesinde ortaya çıkan virüs hızlı bir şekilde yayılmıştır ve 210'dan fazla ülkede görülmüştür (Keni ve ark., 2020). Virüs, hasta bireylerin hapşırmasıyla ortama saçılan damlacıkların solunması veya el ile teması ile bulaşarak ağız, burun veya göze (mukoza) bulaşmaktadır. Öksürük, ateş, şiddetli akut solunum yolu enfeksiyonu gibi semptomları olan salgın, ölümcül sonuçlar doğurmuş ve dünyayı tehdit etmiştir (Hebecci ve ark., 2020). Seyahat kısıtlamaları, seyahat edenlerin sağlık taramasının yapılması ve test edilmesi, izolasyon, karantina ve okulların kapatılması dahil olmak üzere Covid-19'un yayılmasını önlemek için benzeri görülmemiş sınırlama ve azaltma politikaları uygulanmıştır (Bourouiba, 2020).

Covid-19 salgını, başta sağlık, turizm ve ekonomi olmak üzere insan hayatını doğrudan ilgilendiren dünyadaki birçok alanı etkilemiştir (Hebecci ve ark., 2020). Son 50 yılda, Dünya genelinde, tüm seviyelerde eğitimin sağlanmasında büyük bir büyüme yaşanmıştır. Fakat, bu genişletilmiş ulusal eğitim sistemlerinin karşılaştığı en büyük zorluk Covid-19 pandemisidir. Uluslararası düzeyde birçok ülke hızlı bir şekilde uzaktan eğitim kararı alarak uygulamaya koymuştur (Daniel, 2020). Hızlı yayılma nedeniyle dünya çapında birçok ülke çok kısa sürede eğitim faaliyetlerine ara vermek veya farklı alternatifler geliştirmek zorunda kalmıştır. UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) (2020) verileri, Nisan ayı itibarıyla dünyadaki öğrencilerin %92'sinin eğitim ve öğretim hayatlarından etkilendiğini göstermektedir. Mart ayında okulları kapatan ülke sayısı altı iken, bu sayı bir ay sonra 195'e çıkmıştır (Hebecci ve ark., 2020). Covid-19 salgını, hızlı bir şekilde dünyayı etkisi altına almıştır. Türkiye'de ise ilk vaka, 11 Mart 2020

tarihinde görülmüştür. Salgın vakası tespitlerinden sonra, birçok sektörü kapsayan önlemler devletin ilgili kurumları tarafından oldukça hızlı bir şekilde alınmıştır. Bu bağlamda tüm üniversitelerde kısa bir süreliğine eğitim ve öğretime ara verilmiştir ve daha sonra Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tarafından, üniversitelerde dijital imkanlarla uzaktan eğitime devam edilebileceği yönünde 23 Mart 2020 tarihinde karar verilmiştir. Uzaktan eğitim sistemi gelişimi Türkiye’de, oldukça geçmişe dayanmaktadır. Üniversitelerin çoğunluğunda uzaktan eğitim ile ilgili bir alt yapının var olması, pandemi ile başlayan uzaktan eğitim sistemine üniversitelerin kısa zamanda oldukça hızlı uyum sağlamasını kolaylaştırmıştır (Serçemeli ve Kurnaz, 2020). Bu bağlamda uzaktan eğitim sistemi sürecinde Amasya Üniversitesi’nde öğrenim gören öğrencilerin, uzaktan eğitim sisteminin altyapısı, uzaktan eğitim sisteminde eğitim veren öğretim elemanları, uzaktan eğitim sistemi ile verilen yabancı dil eğitimi ve uzaktan eğitim sistemi ders içerikleri hakkındaki görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Covid-19 salgını sürecinde, yüz yüze eğitime ara verildiğinden dolayı eğitim- öğretime uzaktan eğitim sistemi ile devam edilmiştir. İler ki yıllarda da uzaktan eğitim sisteminin yüz yüze eğitime destek ve alternatif olabileceği göz önüne alındığında ya da olası bir salgın durumunda kriz yönetimi açısından düşünüldüğünde uzaktan eğitim sisteminin eksikliklerinin tespit edilmesi ve sistemin geliştirilerek iyileştirilmesi önem taşımaktadır.

Uzaktan eğitim sistemi, farklı ortamlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin, öğretme ve öğrenme faaliyetlerini, posta hizmetleri ve iletişim teknolojileriyle gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade etmektedir (İşman, 2005 akt. Altıparmak ve ark., 2011). Genellikle uzaktan eğitimde kullanılan modeller, eş zamanlı (senkron) ve eş zamanlı olmayan (asenkron) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Eş zamanlı (senkron) model, canlı ya da gerçek zamanlıdır ve öğrenciler aynı anda online olur ve derse katılabilir. Eş zamanlı olmayan (asenkron) modelde ise canlı ya da gerçek zamanlı değildir ve öğrenci kendine uygun olan zamanda online olur ve derse katılır (Demir, 2014).

Can'ın (2020), Covid-19 pandemisinin Türkiye'deki açık ve uzaktan eğitim uygulamalarına etkilerini değerlendirmek ve gelecekteki uygulamalar için önerilerde bulunmak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tekniği ile yapmış olduğu çalışmanın sonucuna göre, Türkiye'de uzaktan eğitim sisteminin erişim, altyapı, güvenlik, tasarım, içerik, uygulama, mevzuat, kalite ve pedagojik yönlerden güçlendirilmesi gerektiğini göstermiştir.

Kürtüncü ve Kurt'un (2020), Covid-19 pandemi döneminde hemşirelik öğrencilerinin yaşadıkları sorunların belirlenmesi amacıyla yapmış oldukları tanımlayıcı araştırmanın sonucuna göre, uzaktan eğitimin alt yapısındaki problemler, imkânın kısıtlı olması, eğitimin yüz yüze olmaması, sınav kaygısı ve pandeminin sebep olduğu duygudurum şeklinde yaşanan sorunlar temalandırılmıştır.

Sari ve Nayır'ın (2020), Covid-19 salgın döneminde uzaktan eğitime devam etmek durumunda kalan öğretmenlerin, idarecilerin ve akademisyenlerin yaşadıkları sorunlar ve zorluklarla baş etme stratejileri hakkındaki algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yaptıkları çalışma ile 65 öğretmenden açık uçlu bir yazılı görüşme yoluyla veri toplamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin karşılaştığı zorluklardan ilki ve en önemlisi internet erişiminde güçlükler, altyapı, sınıf yönetimi ve insan kaynakları eksikliğidir.

Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) daha öncesinde en az bir kez muhasebe dersi almış olan lisans düzeyindeki öğrencilere yaptıkları araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimseyemedikleri ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim sisteminin kullanımıyla ilgili öz yeterlik yönünden herhangi bir problem yaşamadıkları tespit edilmiştir. Pandemi döneminde, muhasebe dersinin uzaktan eğitim yöntemleriyle sürdürülmesi ile ilgili esnek eğitim olanakları, zamandan tasarruf sağlaması ve video kayıtlarını tekrar izleyebilmeleri gibi durumlar olumlu yönler olarak, internet bağlantı problemi, eğitime ulaşamaması ve sosyal yönden yalıtılmışlık hissine kapılma gibi hususlar olumsuz yönler olarak tespit edilmiştir.

Yılmaz İnce ve ark., (2020) pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin bilgi ve görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre katılımcıların bilgisayar ve internete sahip olma imkanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini etkilediği ortaya çıkmıştır.

Amaç

Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi sürecine yönelik algılarını belirlemek için yapılan bu araştırma ile aşağıda yer alan soruların cevapları bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın alt problemleri:

1. Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi altyapısı hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminde eğitim veren öğretim elemanları hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi ders içerikleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi ile verilen yabancı dil eğitimi hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmada yöntem olarak karma araştırma yöntemlerinden açılımlı sıralı desen tercih edilmiştir. Karma araştırma yöntemi hem nicel araştırma hem de nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı araştırmalar olarak nitelendirilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Karma yöntem araştırmalarında araştırmacı, çalışmasında nitel ve nicel aşamaların önceliğini, etkileşimini, birleştirilme biçimini ve zamanlamasını dikkate alarak araştırmanın gerekçesini ve araştırma sorusunu en iyi karşılayan deseni seçmekte (Katıtaş, 2019) olduğundan dolayı bu araştırmada açılımlı sıralı desen kullanılmıştır. Açılımlı sıralı desenin ilk aşamasında araştırma

sorusuna birincil öncelikte karşılık veren nicel veriler, ikinci aşamasında ise nitel veriler toplanır ve analiz edilir ve araştırmacı ilk aşamadaki nicel sonuçların açıklanmasında nitel sonuçlardan faydalanır (Katıtaş, 2019). Bu bağlamda Amasya Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini açıklayabilmek için veri toplama araçları olarak hem anketten hem de açık uçlu sorular sorularak görüşmeden faydalanılmıştır.

Bu araştırmanın evrenini Amasya Üniversitesi'nde, 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmaktadır ve bu bağlamda tüm öğrencilere ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırmanın nicel kısmında olasılıklı örneklem tekniklerinden basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılmıştır. Basit tesadüfi örnekleme, olasılığa dayanan örneklem teknikleri içerisinde en basit olan tesadüfi örneklemedir ve araştırma evreni içerisindeki öğelerin her birine örnekleme seçilmesi için eşit şans verilen bu örneklem tekniğinin uygulanabilmesi için örneklem çerçeve listesinin araştırmacının elinde olması gerekmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2017). Araştırmanın ikinci bölümü olan nitel kısmında ise uygunluk örnekleme kullanılmıştır. Uygunluk örnekleme hem çalışmaya katılmaya gönüllü olan hem de kolay ulaşılabilir örnekleme seçme şeklidir (Baki ve Gökçek, 2012). Bu doğrultuda araştırmanın birinci kısmı olan ankete katılmış olması koşulu ile Amasya Üniversitesi'nin farklı biriminden 10 öğrenci seçilmiştir ve yarı yapılandırılmış görüşme sorularını cevaplamaları istenmiştir.

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, araştırmanın ilk kısmında Amasya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi tarafından oluşturulan 15 maddeden oluşan ve uzaktan eğitim sürecinde altyapı, öğretim elemanları, ders içerikleri ve yabancı dil eğitimi hakkında öğrencilerin uzaktan eğitim sistemi ile ilgili algılarını belirlemeye çalışan 15 maddeden oluşan anket sorusu 5'li Likert tipi ölçek kullanılarak 1'den 5'e kadar "çok kötü", "kötü", "orta", "iyi" ve "çok iyi" şeklinde derecelendirilerek öğrencilere sorulmuştur. Araştırmanın ikinci kısmında ise uzaktan eğitim merkezi tarafından oluşturulan anket soruları açık uçlu sorulara

dönüştürülerek, Amasya Üniversitesi'nin farklı biriminden ankete katılan 10 öğrenci tarafından doldurulması istenmiştir.

Nicel verilerin analizinde; güvenilirlik için Cronbach Alfa kat sayıları hesaplanmıştır. Cronbach Alfa (0,91), aritmetik ortalama ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırmanın çalışma grubunu Amasya Üniversitesi'nde aktif eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırma, 15-19 Şubat 2021 tarihleri arasında 9912 öğrencinin katılımıyla gerçekleşmiştir.

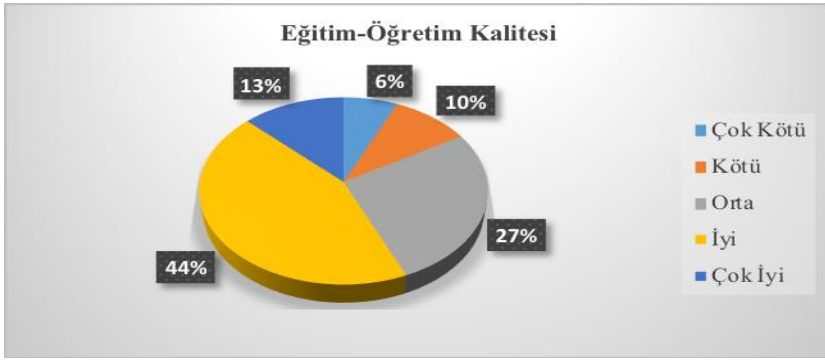
BULGULAR ve YORUM

“Genel olarak üniversitemizin eğitim-öğretim kalitesi yüksektir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 659 (%6,6) “çok kötü”, 962 (%9,7) “kötü”, 2691 (%27,1) “orta”, 4344 (%43,8) “iyi” ve 1256 (%12,7) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, genel olarak üniversitenin eğitim- öğretim kalitesinin iyi düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, üniversitenin eğitim- öğretim kalitesi ile ilgili görüşleri Tablo 1’de ve Şekil 1’de yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Eğitim-Öğretim Kalitesi

Tema	f	%
Yeterli	9	90
Yetersiz	1	10
Fikrim yok	-	-

Şekil 1. Eğitim-Öğretim Kalitesi

G3: Genel olarak kısaca UZEM olarak verim alınamıyor.

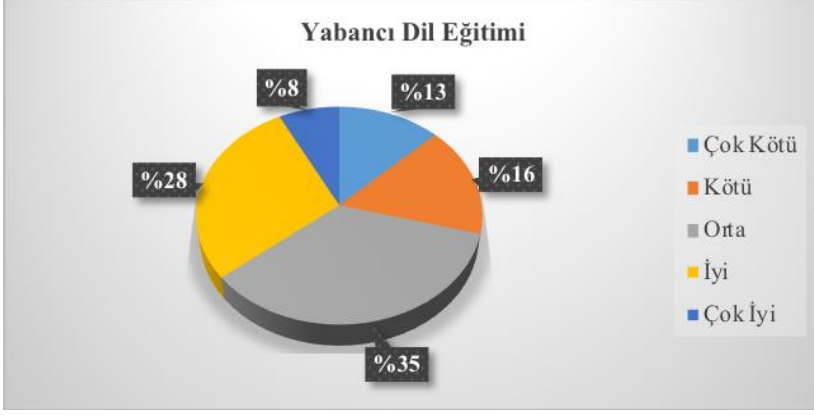
G4: Üniversitemiz hakkında olumlu yorumlar yapabilirim eğitim öğretim durumundan memnunum.

G5: Üniversitemizdeki eğitim online da olsa kaliteli ve bana çok güzel şeyler katıyor. Yüz yüze olması için sabırsızlanıyorum.

“Üniversitemizde yabancı dil eğitimi yeterli seviyede sunulmaktadır” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 1263 (%12,7) öğrenci “çok kötü”, 1629 (%16,4) öğrenci “kötü”, 3466 (%35,0) “orta”, 2808 öğrenci “iyi” ve 746 öğrenci “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, üniversitede sunulan yabancı dil eğitiminin orta seviyede sunulduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, üniversitede sunulan yabancı dil eğitimi ile ilgili görüşleri Tablo 2’de ve Şekil 2’de yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. Yabancı Dil Eğitimi

Tema	f	%
Yeterli	7	70
Yetersiz	2	20
Fikrim yok	1	10

Şekil 2. Yabancı Dil Eğitimi

G2: Açıkçası yabancı dil dersi almadığım için bu konu hakkında bilgi sahibi değilim.

G4: Yeterli buluyorum.

G6: Genel olarak online eğitim sisteminin dil eğitimi için yeterli olduğuna inanmıyorum.

198

“Öğrenci işleri taleplerimize hassasiyetle yaklaşmaktadır” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 891 (%9,0) öğrenci “çok kötü”, 1179 (11,9) öğrenci “kötü”, 2682 (%27,1) öğrenci “orta”, 4010 (40,5) öğrenci “iyi” ve 1150 (%11,6) öğrenci “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, öğrenci işlerinin öğrenci taleplerine iyi düzeyde yaklaştığını belirtilmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, öğrenci işlerinin öğrenci taleplerine hassasiyetle yaklaşması ile ilgili görüşleri Tablo 3’te yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. Öğrenci İşlerinin Taleplere Hassasiyetle Yaklaşımı

Tema	f	%
Yeterli	10	100
Yetersiz	-	-
Fikrim yok	-	-

G2: Kesinlikle öğrenci işlerimiz her bir konuda ellerinden geldiği kadar taleplerimizi karşılıyor.

G8: Cevabım evet. Gayet ılımlı ve sorunlara cevap bulabilme çabası içinde olan bir öğrenci işlerimiz var. Ben gayet memnunum ulaşmak istediğim an ulaşıyorum ve hassasiyetle yardımcı olunuyor.

“Hocalarıma ve danışmanıma istediğim zaman kolaylıkla ulaşabilmekteyim” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 763 (%7,7) öğrenci “çok kötü”, 1075 (%10,8) öğrenci “kötü”, 1980 (%20,0) öğrenci “orta”, 4244 (%42,8) öğrenci “iyi” ve 1850 (%18,7) öğrenci “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, hocalarına ve danışmanlarına istedikleri zaman ve kolaylıkla ulaşabilmeleri sorusuna iyi düzeyde ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, hocalarına ve danışmanlarına istedikleri zaman ve kolaylıkla ulaşabilmeleri ile ilgili görüşleri Tablo 4’te yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarına ve Danışmanlara Ulaşma Kolaylığı

Tema	f	%
Ulaşabiliyorum	9	90
Ulaşamıyorum	-	-
Fikrim yok	1	10

G5: Üniversiteye yeni başladığım için ilk zamanlar tam iletişim kuramasam da zamanla ulaşımın kolaylığını hissettim.

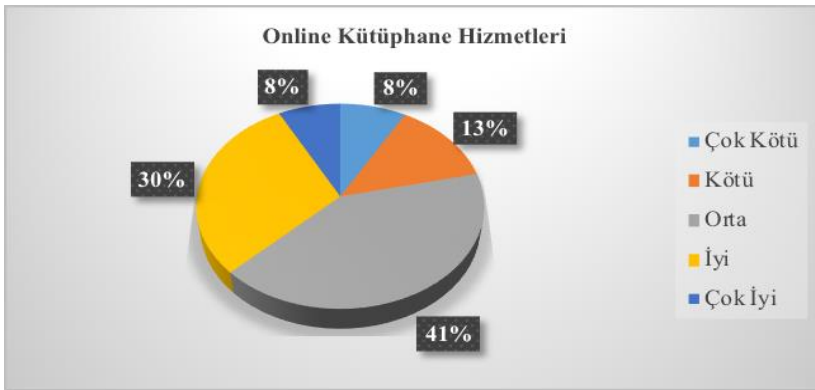
G8: Evet kolaylıkla ulaşabiliyorum. Çok cana yakın bir şekilde hocalarımız yardımcı oluyorlar.

“Online kütüphane hizmetleri genel olarak yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 809 (%8,2) öğrenci “çok kötü”, 1307 (%13,2) öğrenci “kötü”, 4097 (%41,3) öğrenci “orta”, 2939 (%29,7) öğrenci “iyi” ve 760 (%7,7) öğrenci “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, online kütüphane hizmetinin orta düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, online kütüphane hizmetinin yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo

5'te ve Şekil 3'te yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 5. *Online Kütüphane Hizmetleri*

Tema	f	%
Yeterli	8	80
Yetersiz	1	10
Fikrim yok	1	10

Şekil 3. *Online Kütüphane Hizmetleri*

G2: *Online kütüphanede pek vakit geçirmediğim için bu konu hakkında pek bilgim yok.*

G4: *Evet yeterli olduğunu düşünüyorum.*

G9: *Online kütüphane olduğunu yeni duydum demek ki eksiklik var.*

“Uzaktan eğitim sisteminde ölçme değerlendirme sistemleri (sınavlar) çeşitli ve yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 1075 (%10,8) “çok kötü”, 1126 (%11,4) “kötü”, 2100 (%21,2) “orta”, 3867 (%39,0) “iyi” ve 1744 (%17,6) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminde ölçme değerlendirme sistemlerinin iyi düzeyde çeşitli ve yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan

eğitim sisteminde ölçme değerlendirme sistemlerinin çeşitliliği ve yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 6'da yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 6. *Uzaktan Eğitim Sisteminde Ölçme Değerlendirme Sistemleri (Sınavlar)*

Tema	f	%
Yeterli	10	100
Yetersiz	-	-
Fikrim yok	-	-

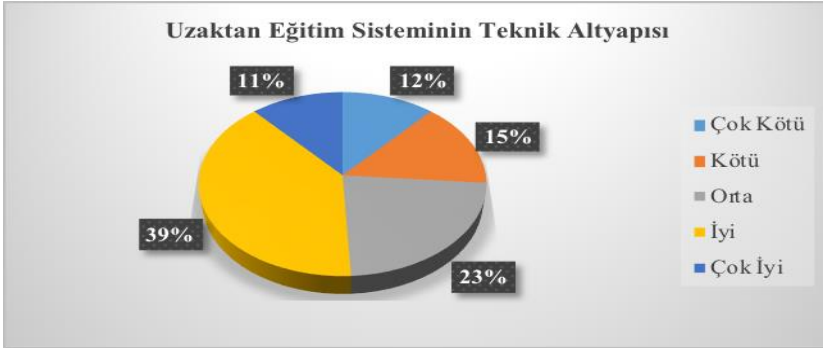
G3: .....Sınavlarda geriye dönüş hakkımızın geri getirilmesi bizim açımızdan daha iyi oluyordu süremizi daha dikkatli kullanabiliyorduk. Bu şekilde geri dönüş olmadığında hem süreden hem de bir soruda takılı kalınca psikolojik olarak tedirgin olabiliyoruz ve bu bizi daha fazla strese sokuyor. Kısaca sorunlar olsa da yeterli her şey.....

G5: Sınavların test olması çok iyi sorularda da herhangi bir yetersizlik yok.

“Uzaktan eğitim sisteminin teknik altyapısı yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 1138 (%11,5) “çok kötü”, 1469 (%14,8) “kötü”, 2265 (%22,9) “orta”, 3902 (%39,4) “iyi” ve 1138 (%11,5) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminin teknik alt yapısını iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim sisteminin teknik alt yapısının yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 7’de ve Şekil 4’te yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 7. *Uzaktan Eğitim Sisteminin Teknik Altyapısı*

Tema	f	%
Yeterli	7	70
Yetersiz	2	20
Fikrim yok	1	10

Şekil 4. Uzaktan Eğitim Sisteminin Teknik Altyapısı

G3: Yeterli değil. Fakat kısa sürede bu yerlere gelebilmek bile iyi. Derslerde kasmaların olması bizi derslerden atma sıkıntılarını olmasa daha yeterli olabilir.

G6: Evet, yeterli buluyorum.

“Uzaktan eğitimle ilgili sorun yaşamam durumunda, uzaktan eğitim bölüm sorumlusuna ulaşabiliyorum” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 692 (%7,0) “çok kötü”, 869 (%8,8) “kötü”, 2626 (%26,5) “orta”, 4232 (%42,7) “iyi” ve 1493 (%15,1) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitimle ilgili sorun yaşamaları durumunda, uzaktan eğitim bölüm sorumlusuna iyi düzeyde ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitimle ilgili sorun yaşamaları durumunda, uzaktan eğitim bölüm sorumlusuna ulaşabilmeleri ile ilgili görüşleri Tablo 8’de yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 8. Uzaktan Eğitim Bölüm Sorumlusuna Ulaşılabilirliği

Tema	f	%
Ulaşabiliyorum	9	90
Ulaşamıyorum	-	-
Fikrim yok	1	10

G2: Evet kolaylıkla hocalarımız ile iletişime geçebiliyorum.

G8: Evet anında ulaşım sağlayabiliyorum.

“Uzaktan eğitim derslerinin içerikleri ve kaynaklar yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 909 (%9,2) “çok kötü”, 1192 (%12,0) “kötü”, 2329 (%23,5) “orta”, 4011 (%40,5) “iyi” ve 1471 (%14,8) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin içeriklerinin ve kaynaklarının iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim derslerinin içeriklerinin ve kaynaklarının yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 9’da yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 9. Uzaktan Eğitim Derslerinin İçerikleri ve Kaynakları

Tema	f	%
Yeterli	8	80
Yetersiz	1	10
Fikrim yok	1	10

G5: İçerik olarak iyi ama kaynak olarak emin değilim. Çünkü bir sürü kaynak var ve hangisine ulaşacağımızı bilmiyorum.

G8: Evet yeterli. Zaten hocalar pdf olarak yayımlıyor. Önemli olan yerleri de ders anında not alabilme şansını bize veriyorlar.

G9: Biraz daha farklı şeyler katılsa.

“Uzaktan eğitim sistemine bağlanıp derslerimi izleme sürecini biliyorum” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 534 (%5,4) “çok kötü”, 509 (%5,1) “kötü”, 1360 (%13,7) “orta”, 4908 (%49,5) “iyi” ve 2601 (%26,2) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim sistemine bağlanıp derslerini izleme sürecini iyi düzeyde bildiğini belirtmiştir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemine bağlanıp derslerini izleme sürecini bilmeleri ile ilgili görüşleri Tablo 10’da yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 10. *Uzaktan Eğitim Sistemine Bağlanıp Derslerimi İzleme Süreci*

Tema	f	%
Biliyorum	9	90
Bilmiyorum	-	-
Fikrim yok	1	10

G1: *Evet biliyorum.*

G5: *Evet. Basit bir şekilde bağlanıyorum.*

“Uzaktan eğitim derslerinin süresi yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 683 (%6,9) “çok kötü”, 809 (%8,2) “kötü”, 1671 (%16,9) “orta”, 4596 (%46,4) “iyi” ve 2153 (%21,7) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin süresinin iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim derslerinin süresinin yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 11’de yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 11. *Uzaktan Eğitim Derslerinin Süresi*

Tema	f	%
Yeterli	7	70
Yetersiz	3	30
Fikrim yok	-	-

G3: *Yeterli değil. Daha uzun tutup kısa kısa molalar vererek daha yeterli olacağını düşünüyorum. Süre kısa olmasından dolayı hızlı bir konu işleyişi oluyor ve bazen anlamakta zorlanıyoruz.*

G6: *Genel olarak yeterlidir.*

G10: *Biraz daha kısa olabilir.*

“Uzaktan eğitim dersi veren öğretim üyelerinin hazırlıklı olması yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar, 628

(%6,3) “çok kötü”, 700 (%7,1) “kötü”, 2084 (%21,0) “orta”, 4661 (%47,0) “iyi” ve 1839 (%18,6) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim dersi veren öğretim üyelerinin hazırlıklı olmasının iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim dersi veren öğretim üyelerinin hazırlıklı olmasının yeterliliği ile ilgili görüşleri Tablo 12’de yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 12. *Uzaktan Eğitim Dersi Veren Öğretim Üyelerinin Hazırlıklı Olması*

Tema	f	%
Yeterli	9	90
Yetersiz	1	10
Fikrim yok	-	-

G4: Evet hocalarımızdan gayet memnunum.

G6: Kısmen. Kimi eğitmenlerimizin ders anlatımında zorluk çektiğini gözlemliyor ve ders anlamakta güçlük çekiyoruz.

G7: ..... Şu süreçte onların okula gelip ders anlatması bizi daha motive ediyor her ne kadar biz evden de dinlese ama biliyorum ki hocam okulda ve odasında ders anlatıyor ve bu beni daha disiplinli hale getiriyor. Ben de artık ders saatlerinde kendimi hazırlıyor ve ders saatinin gelmesini bekliyorum.....

“Uzaktan eğitim dersleri anlaşılabilir ve yeterlidir” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar, 1141 (%11,5) “çok kötü”, 1264 (%12,8) “kötü”, 2283 (%23,0) “orta”, 3618 (%36,5) “iyi” ve 1606 (%16,2) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin iyi düzeyde anlaşılabilir ve yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim derslerinin anlaşılabilir ve yeterli olması ile ilgili görüşleri Tablo 13’te yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 13. *Uzaktan Eğitim Derslerinin Anlaşılabilir ve Yeterli Olması*

Tema	f	%
Yeterli	6	60
Yetersiz	2	20
Fikrim yok	2	20

G1: Anlaşılır lakin yeterli değildir.

G5: Zorda olsa anlaşılabilir ve yeterli. Çünkü bazen bilgiler karışık olabiliyor. Bu da anlamamızı zorlaştırıyor.

G7: Ben bir önceki sisteme oranla şu an daha memnunum. Anlaşılır ve yeterli dersler görüyorum.

“Uzaktan eğitim sistemi kullanılarak yapılan online sınavların adil olduğunu düşünüyorum” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 1736 (%17,5) “çok kötü”, 1182 (%11,9) “kötü”, 2277 (%23,0) “orta”, 3170 (%32,0) “iyi” ve 1547 (%15,6) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim sistemiyle gerçekleştirilen online sınavların iyi düzeyde adil olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemiyle gerçekleştirilen online sınavların adil olup olmadığı ile ilgili görüşleri Tablo 14’te yer almaktadır ve görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 14. *Uzaktan Eğitim Sistemi Kullanılarak Yapılan Online Sınavların Adil Olması*

Tema	f	%
Adil	6	60
Adil değil	3	30
Fikrim yok	1	10

G1: Asla adil olduğunu düşünmüyorum.

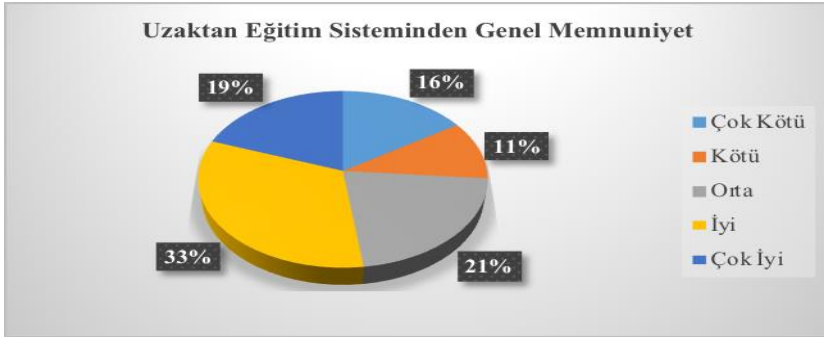
G4: Evet adil ama biraz erken saatte sınav oluyoruz.

G5: Hayır. Çünkü kopya ortamı rahatlıkla kurulabiliyor.

“Uzaktan eğitim sisteminden genel olarak memnunum” sorusuna öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar; 1556 (%15,7) “çok kötü”, 1058 (%10,7) “kötü”, 2136 (%21,5) “orta”, 3245 (%32,7) “iyi” ve 1917 (%19,3) “çok iyi” şeklindedir. Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminden genel olarak iyi düzeyde memnun olduklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerin, uzaktan eğitim sisteminden memnun olup olmamaları ile ilgili görüşleri Tablo 15’te ve Şekil 5’te yer almaktadır. Görüşmeye katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 15. Uzaktan Eğitim Sisteminden Genel Olarak Memnun Olunması

Tema	f	%
Memnunum	6	60
Memnun değilim	3	30
Kısmen	1	10

Şekil 5. Uzaktan eğitim sisteminden genel olarak memnun olunması

G6: Kısmen memnunum.

G8: Ben memnunum. Derse girme fırsatım olmadığında tekrardan izleyip dersi tekrar etme şansım oluyor.

G9: Değilim çünkü karlı olmuyor dersler şu yönden alıştırma yapacak kimse olmayınca iyi olmuyor.

Son olarak "Uzaktan eğitim sistemi ile ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir şey var mı?" sorusuna da öğrenciler genel olarak bir an önce yüz yüze eğitime geçmek istediklerini belirtmişlerdir. Ve ayrıca sınavların gün içerisinde ve biraz daha geç saatlerde olmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Amasya Üniversitesi'nde, 15-19 Şubat 2021 tarihleri arasında 9912 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen anket ve 10 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen görüşme sonuçları aşağıda açıklanmıştır.

Öğrenciler, genel olarak üniversitenin eğitim-öğretim kalitesinin iyi düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrenciler de gayet başarılı ve yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Fakat uzaktan eğitim sisteminden verim alamadıklarını belirten ve yüz yüze eğitim olmasını isteyen öğrenciler de vardır.

Öğrenciler, üniversitede sunulan yabancı dil eğitiminin orta seviyede sunulduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrenciler genel olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir fakat pratik yapamadıkları için eksik kaldıklarını belirten öğrencilerde vardır. Bu bağlamda yabancı dil dersleri pratik ve uygulama yapmaya yönelik içerikler ile zenginleştirilebilir.

Öğrenciler, öğrenci işlerinin öğrenci taleplerine iyi düzeyde yaklaştığını belirtilmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak öğrenci işlerinden memnun olduklarını sorunlarına çözüm odaklı olduklarını belirtmişlerdir. Fakat bazı zamanlarda ulaşamadıklarını belirten öğrenciler de vardır. Bu sorunların ortadan kalkması için telefon ile ulaşamadığı durumlarda öğrenci işlerine taleplerini e-posta yoluyla göndermeleri istenilebilir.

Öğrenciler, hocalarına ve danışmanlarına istedikleri zaman ve kolaylıkla ulaşabilmeleri sorusuna iyi düzeyde ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde hocalarına ve danışmanlarına genel olarak ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler geç ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Bu sorunların ortadan kalkması için telefon ile ulaşılamadıkları durumlarda hocalarına ve danışmanlarına e-posta yoluyla ulaşmaları istenilebilir. Ayrıca Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) yapmış olduğu çalışmanın sonucuna göre eğitime ulaşamama uzaktan eğitim sisteminin olumsuz yönü olarak belirtilmiştir.

Öğrenciler, online kütüphane hizmetinin orta düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrenciler genel olarak yeterli olduğunu belirtse de online kütüphane olduğunu bilmeyen öğrencilerde vardır. Bu sebepten dolayı öğrencilere online kütüphanenin olduğu ve nasıl kullanabilecekleri konusunda bilgi verilebilir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminde ölçme değerlendirme sistemlerinin iyi düzeyde çeşitli ve yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak yeterli olduğunu belirtse de özellikle sınavlarda geri dönüş hakkının olmaması ve derse girmeyen öğrenciler ile aynı notları aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler, sınavda sorularda tekrar geri dönüş sisteminin olması ile sürelerini verimli kullanabildiklerini ve psikolojik olarak daha rahat olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin neden derslere katılmadıklarının tespit edilerek çözüm yolları geliştirilerek, bütün öğrencilerin derse katılımının artırılması için uygulamalar yapılabilir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminin teknik alt yapısını iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrenciler genel olarak yeterli olduğunu belirtse de derslerde ve sınavlarda sistemin kasma öğrencileri dersten ve sınavdan atması gibi teknik aksaklıklar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda uzaktan eğitim sisteminin teknik alt yapısı ile ilgili düzenlemeler yapılabilir. Can'ın (2020), Sari ve Nayır'ın (2020) ve Kürtüncü ve Kurt'un (2020), Covid-19 salgını sürecinde uzaktan

eğitimle ilgili yaptıkları çalışmaların sonucunda da uzaktan eğitim sisteminin altyapısının güçlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler, uzaktan eğitim sistemi ile ilgili sorunla karşılaştıkları durumlarda, uzaktan eğitim sisteminin bölüm sorumlusuna iyi düzeyde ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin içeriklerinin ve kaynaklarının iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak uzaktan eğitim derslerinin içeriklerinin ve kaynaklarının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle dersin sorumlu hocasının beyaz tahtada ders anlatmasını daha verimli bulduklarını belirtmişlerdir. Fakat derslerin içerik ve kaynaklarının farklılaştırılmasını isteyen öğrencilerde bulunmaktadır. Bu bağlamda ders içerik ve kaynakları zenginleştirilebilir.

210

Öğrenciler, uzaktan eğitim sistemine bağlanıp derslerini izleme sürecini iyi düzeyde bildiğini belirtmiştir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak uzaktan eğitim sistemine bağlanıp derslerini izleme sürecini bildiklerini belirtmişlerdir. Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020) yapmış olduğu çalışmanın sonucunda da öğrencilerin, uzaktan eğitim sisteminin kullanımı ile ilgili öz yeterlik yönünden herhangi bir sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin süresinin iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler ders sürelerinin artırılabileceğini veya daha kısa olabileceğini belirtmişlerdir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim dersi veren ğretim üyelerinin hazırlıklı olmasının iyi düzeyde yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bazı ğrenciler hocaların okulda ders anlatmalarının onları daha çok motive ettiğini ve daha disiplinli hale geldiklerini belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler dersi

anlamakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda ders içerikleri zenginleştirilebilir, daha açık ve anlaşılır hale getirilebilir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim derslerinin iyi düzeyde anlaşılabilir ve yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bazı öğrenciler bilgilerin karışık olmasından ve anlamının zorlaştığını belirtmişlerdir. Bu bağlamda ders içerikleri zenginleştirilebilir, daha açık ve anlaşılır hale getirilebilir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim sistemiyle gerçekleştirilen online sınavların iyi düzeyde adil olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Fakat görüşmeye katılan öğrenciler ise genel olarak adil olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Özellikle kopya ortamının rahatlıkla kurulabiliyor olmasını belirtmişlerdir. Bu bağlamda online sınavlarda kopya ortamının oluşmasını ortadan kaldıran uygulama ve tedbirler alınabilir.

Öğrenciler, uzaktan eğitim sisteminden genel olarak iyi düzeyde memnun olduklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğrencilerde genel olarak uzaktan eğitim sisteminden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca asenkron derslere göre senkron derslerin daha iyi olduğunu da belirtmişlerdir. Fakat bir an önce yüz yüze eğitime geçmek istedikleri de çıkan sonuçlar arasındadır.

Çalışmanın sonucuna göre genel olarak şu önerilerde bulunulabilir;

- Üniversitenin kullanmış olduğu uzaktan eğitim sisteminin altyapısı iyileştirilebilir.
- İmkânı olmayan ya da kısıtlı imkanlara sahip öğrenciler için fırsatlar yaratılabilir.
- Ders içerikleri pratik ve uygulama yapmaya yönelik olarak geliştirilebilir.
- Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin okulla bağlarını güçlendirmek ve sürekli iletişim halinde olmalarını sağlamak için sürekli olarak eğitimler ve toplantılar düzenlenebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Amasya Üniversitesi'nin uzaktan eğitim sisteminden öğrencilerin memnun oldukları ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitim sisteminin altyapısının, uzaktan eğitim sisteminde eğitim veren öğretim elemanlarının, uzaktan eğitim sistemi ders içeriklerinin ve uzaktan eğitim sistemi ile verilen yabancı dil eğitiminin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Fakat özellikle online sınavların anket sonucuna göre iyi düzeyde adil olduğu sonucu çıksa bile görüşmeye katılan öğrenciler adil olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca ders esnasında sistemsel sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir ve bu bağlamda teknik alt yapı geliştirilip iyileştirilebilir.

Kaynakça

- Altıparmak, M., Kurt, İ. D., & Kapıdere M. (2011, Şubat). *E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri* [Tam Metin] (s. 319-327). *Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Malatya. Erişim adresi: https://ab.org.tr/ab11/kitap/_AB11_tek.pdf
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Bourouiba, L. (2020). Turbulent gas clouds and respiratory pathogen emissions: potential implications for reducing transmission of COVID-19. *The Journal of the American Medical Association*, 323(18), 1837-1838.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Daniel, S. J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Springer*, 49, 91-96.
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 203-212.

- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz* (4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hebebcı, M. T., Bertiz, Y., & Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the coronavirus (COVID-19) pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 267-282.
- Katıtaş, S. (2019). Karma yöntem araştırmalarına bütüncül bir bakış. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(49), 6250-6260.
- Keni, R., Alexander, A., Nayak, PG., Mudgal, J., & Nandakumar, K. (2020). COVID-19: Emergence, spread, possible treatments, and global burden. *Frontiers in Public Health*, 8(216), 1-13.
- Kürtüncü, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 66-77.
- Sari, T., & Nayır, F. (2020). Challenges in distance education during the (Covid-19) pandemic period. *Qualitative Research in Education*, 9(3), 328-360.
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitime yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.
- Yılmaz İnce, E., Kabul, A., & Diler, İ. (2020). Distance education in higher education in the covid-19 pandemic process: A case of Isparta applied sciences university. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 343-351.